

7-183
(G.K.24)

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı

Sayı: B.13.2.SGK.0.65.03.01.6-1/610/21612508
Konu: Ankara Milletvekili İzzet ÇETİN'e ait
(7/183) Esas Nolu Yazılı Soru Önergesi

21. Kasım 2011

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 06/10/2011 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.02.00-21536 sayılı yazınız.

Ankara Milletvekili Sayın İzzet ÇETİN'e ait 7/183 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımız ilgili birimlerince incelenmiş olup, konuya ilişkin cevabi bilgi ve değerlendirmeler ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Faruk ÇELİK
Bakan

EK:

Yazı (2 adet-6 sayfa)

**ANKARA MİLLETVEKİLİ SAYIN İZZET ÇETİN'E AİT
7/183 ESAS NO'LU YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP**

1, 2) Bilindiği üzere, Hükümetimiz tarafından 2008-2009 yılları "Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele" yılı ilan edilmiş, Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığının koordinasyonunda tüm bakanlık ve diğer kurumların birimleri ile toplantılar yapılarak "Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele Stratejisi" belirlenerek Bakanlar Kuruluna sunulmuş ve kamuoyu ile paylaşımı sağlanmıştır. Sosyal Güvenlik Kurumunca da bu çalışma içerisinde yer alınmış ve gerekli çalışmalar devam ettirilmektedir.

Bunun yanında, tüm hükümleri 2008 yılı Ekim ayı itibariyle yürürlüğe giren 31/05/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda kayıt dışı istihdamın önlenmesi konusunda önemli hükümler getirilmiştir.

Şöyle ki;

- Ücretlerin bankalara yatırılması zorunluluğu getirilmiştir. "Ücret, Prim, İkramiye ve Bu Nitelikteki Her Türlü İstihkakın Bankalar Aracılığıyla Ödenmesine Dair Yönetmelik" hükümleri çerçevesinde, 10'un üzerinde işçi çalıştıran işyerlerinde ücretlerin bankalar vasıtasıyla ödenmesi öngörülmüştür.

- Kendi nam ve hesabına çalışanların (tarım da dahil) sigortalılıklarının bildiriminin, faaliyetleri ile ilgili kayıt ve tescilleri yapılan vergi dairesi ve meslek kuruluşlarınca yapılması zorunluluğu getirilmiştir.

- Kayıt dışı istihdam konusunda yapılan denetimlerde caydırıcılık sağlaması için uygulanan idari para cezalarının miktarları artırılmıştır.

- Esnek çalışanların kayıt altına alınması için düzenlemeler yapılmıştır.

- İsteğe bağlı sigortaya müracaat ve devam şartları kolaylaştırılarak daha fazla kişinin kayıt altına alınması, bunların genel sağlık sigortası kapsamına alınmaları ve dolayısıyla da kayıt dışı istihdamın önlenmesi amaçlanmıştır.

- Tarımsal faaliyetlerde bulunanların sigortalılığına yönelik olarak, sigortalılık için prime esas kazançları ve ödeyecekleri prim miktarlarının 15 yıla yayılacak şekilde kademeli olarak artırılması hedeflenerek daha fazla kişinin sisteme dahil edilmesi öngörülmüş ve bunların genel sağlık sigortası kapsamına alınmaları da sağlanarak sigortalı olmaları teşvik edilmiştir.

- 5510 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin yedinci fıkrasında; "Bankalar ile kamu idarelerince yapılan işlemlerde, işlem yapılan kişilerin sigortalılık kontrollerinin yapılması ve sigortasız olanların Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirilmesi" hükmüne yer verilmiştir.

Söz konusu madde hükmüne istinaden, "5510 sayılı Kanunun 8 inci Maddesinin Yedinci Fıkrasının Uygulanması Hakkında Tebliğ" hazırlanarak 28/09/2008 tarihli ve 27011 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmış olup, 2010 yılı içerisinde de söz konusu Tebliğde değişiklik yapılarak bilgi alınan kamu kurum ve kuruluşlarının sayısının artırılmasına yönelik "5510 sayılı Kanunun 8 inci Maddesinin Yedinci Fıkrasının Uygulanması Hakkında Tebliğin Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ", 21/04/2010 tarihli ve 27559 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Anılan Tebliğe istinaden tüm bankalar ve çok sayıda kamu kurum ve kuruluşlarında işlem yapan kişilerin T.C kimlik numaraları ile birlikte "mesleki bilgileri" ve "işyeri unvanı ve adresi" bilgileri alınarak, elektronik veya manuel olarak sosyal güvenlik il müdürlükleri veya sosyal güvenlik merkez müdürlüklerine bildirilmesi sağlanmış ve gönderilen bu bilgilerden işyeri ve sigortalılık kontrolü yapılmaya başlanmıştır.

- 5510 sayılı Kanunun 59 uncu maddesinin yedinci fıkrası gereğince hazırlanan, 27/09/2008 tarihli ve 27010 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Kamu İdarelerinin Denetim Elamanlarınca Yapılan Tespitler Hakkında Yönetmelik" ile kamu idarelerinin denetim elemanlarınca yapılan sigortalılık tespitlerine ilişkin tutanak ve raporların değerlendirilmesi sağlanmıştır.

- Kayıt dışı istihdamın önlenmesi çalışmaları kapsamında taşra birimlerinde "Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele Servisi" kurulmuştur.

Ayrıca;

Sağlık Bakanlığı ile yapılan çalışmalar sonucunda; belli sektörlerde çalışanların tabi tutulduğu portör muayene listelerine "T.C Kimlik numaraları"nın da eklenerek listelerin Sosyal Güvenlik Kurumuna gönderilmesi konusunda Sağlık Bakanlığınca Sağlık İl Müdürlüklerine talimat verilmiş ve 2008 yılı Mayıs ayından itibaren Sağlık İl Müdürlüklerinden portör muayene listeleri alınarak sigortalılık kontrolü yapılmaya başlanmıştır.

Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı ile yapılan çalışmalar sonucunda; 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik ekinde bulunan Ek 1 (işyeri bildirimi) ve Ek 2 (çalışanların bildirimi) formlarının sosyal güvenlik il müdürlüklerine gönderilmesi sağlanmış ve 2008 yılı Temmuz ayından itibaren gönderilen bu formlardan sigortalılık kontrolü yapılmaya başlanmıştır.

Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı ile yapılan çalışmalar sonucunda; vergi dairelerinde görevli yoklama memurlarınca düzenlenen yoklama fişlerinin her ay periyodik olarak sosyal güvenlik il müdürlükleri/sosyal güvenlik merkezlerine gönderilmesi hususunda mutabakat sağlanmış ve alınan bilgilerden sigortalılık ve işyeri kontrolü yapılması ve de Sosyal Güvenlik Kurumunda kayıtlı olup da vergi dairesinde kaydı olmayanların ilgili vergi dairesine bildirilmesi uygulaması başlatılmıştır.

Diğer taraftan, Sosyal Güvenlik Kurumu bünyesinde 2008 yılı Mayıs ayında ALO 170 İhbar Hattı kurulmuş olup, kayıt dışı istihdamla mücadele çerçevesinde ilgili ve bağlı kuruluşları da kapsayacak şekilde yeni bir anlayışla 15 Kasım 2010 tarihi itibarıyla "Çalışma ve Sosyal Güvenlik İletişim Merkezi" olarak Bakanlığımız bünyesinde hizmet vermeye başlamıştır.

Kayıt dışı istihdam ile mücadele faaliyetleri "Rehberlik (Bilinçlendirme) Faaliyetleri" ile "Denetim Faaliyetleri" olmak üzere iki başlık altında yürütülmektedir.

Rehberlik (Bilinçlendirme) Faaliyetleri;

Kayıt dışı istihdamla mücadelede toplumsal mutabakatı sağlamak ve güçlendirmek adına;

- İşveren ve sigortalılara yönelik düzenlenen bilgilendirme seminerlerini,
- Kamu Kurum ve Kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları, Meslek Oda ve Birliklerine yönelik bilgilendirme toplantılarını,
- Sektörlere yönelik hazırlanan bilgilendirme notlarının sektör temsilcilikleri ile paylaşılmasını,

kapsamaktadır.

Sosyal güvenlik uygulamaları hakkında bilgilendirme çalışmalarını içeren toplantı ve seminerler planlı olarak yürütüldüğü gibi ayrıca işveren ve sigortalılar dahil sosyal taraflardan gelen talepler dikkate alınarak da düzenlenmektedir.

Sosyal sigorta hak ve yükümlülükleri ile asgarî işçilik denetiminin anlatıldığı bilgilendirme notları ise sektörel asgarî işçilik denetiminin planlandığı yıldan önce denetimlere başlamadan evvel oda/federasyon/birlik/sendika gibi sektör temsilcilerine gönderilmektedir.

Bu kapsamda planlı rehberlik faaliyetlerine ilişkin 163 toplantı, talebe bağlı rehberlik faaliyetlerine ilişkin 46 toplantı yapılmış ve 93 kuruluşa denetim öncesi bilgilendirme faaliyetlerinde (sosyal güvenlik bilgilendirme notları) bulunulmuştur.

Denetim Faaliyetleri;

- Denetim rehberlerinin hazırlanmasını,
- Riskli grup ve sektörlerin belirlenmesini,
- Denetlenecek işyerlerinin belirlenmesini,

- Asgarî işçilik incelemesini,
 - Denetim sonuçları analiz çalışmalarını,
- kapsamaktadır.

2008-2010 yılı döneminde 19 denetim rehberi hazırlanmıştır. 2011 yılında ise 6 denetim rehberinin hazırlanması çalışmaları devam etmektedir.

Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından gerçekleştirilen denetimler sonucunda 2008 yılından 2011 yılı Temmuz ayı sonu itibariyle elde edilen veriler aşağıda gösterilmiştir.

	Toplam
Denetlenen işyeri sayısı	39.976
Kaçak işyeri sayısı	3.025
Denetlenen sigortalı sayısı	698.918
Kaçak sigortalı sayısı	34.397
Sahte sigortalı sayısı	13.453
Önerilen İdari Para Cezası Tutarı (Milyon TL.)	194.6

3) Kayıt dışı istihdamla mücadele konusunda Sosyal Güvenlik Kurumu taşra birimlerinde görev yapmak üzere Sosyal Güvenlik Kontrol Memurları istihdam edilmekte olup, 6111 sayılı Kanunla birlikte görev yapan kontrol memurlarına yapılacak sınavla Sosyal Güvenlik Denetmeni olma hakkı verilerek, denetimde etkinliğin sağlanması amaçlanmıştır. 31/09/2011 tarihi itibariyle Sosyal Güvenlik Kurumu bünyesinde toplam 642 kişi Sosyal Güvenlik Denetmeni fiili olarak denetim yapmaktadır. Ayrıca Sosyal Güvenlik Kurumunca 400 kişi Sosyal Güvenlik Denetmen Yardımcısı alınması konusunda da gerekli çalışmalar tamamlanmış ve 17-30 Ekim 2011 tarihlerinde sınavlar yapılmaktadır.

Ayrıca, 2008-30/07/2011 döneminde 110 müfettiş yardımcısı alımı gerçekleştirilmiştir.

4) Kayıt dışı istihdamla mücadele kapsamında Sosyal Güvenlik Kontrol Memurları/Denetmenlerince 2008-31/09/2011 döneminde toplam 140.960.256,5 TL. idari para cezası uygulanmıştır.

Ayrıca, 2008-30/07/2011 döneminde Sosyal Güvenlik Kurumu müfettişlerince kayıt dışı istihdama ilişkin yapılan denetimler sonucunda önerilen İdari Para Cezası Tutarı 194.6 Milyon TL.dir.

5) 5510 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin yedinci fıkrası uygulaması ile yapılan sigortalılık kontrolleri ile 2008-2011(Eylül) yılları itibariyle 688.042 kişinin Sosyal Güvenlik Kurumuna tescili olmadan faaliyette bulunduğu tespit edilmiş ve gerekli işlemler yapılmıştır.

6) 2008-2011 yılları arasında iş kazaları sonucu hayatını kaybeden ve yaralanan kişilerin toplam sayısı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Yıllar	Ölü sayısı	Yaralı sayısı	Toplam sayı
2008	865	72.098	72.963
2009	947	63.369	64.316
2010	808	62.094	62.902
2011/Ağustos	584	39.448	40.032

Ayrıca, 2008-2011 yılları arasında iş kazalarında hayatını kaybeden ve yaralanan kişilerin kayıt dışı istihdam edilip edilmediği hususunda bir istatistik tutulmamaktadır.

